

Prezval dne 18. května 2006
RyN

Posudek vedoucího diplomové práce na diplomovou práci Ladislava Rychtáře
„Svoboda svědomí a náboženského vyznání v českém právním řádu“

Diplomová práce byla odevzdána v rozsahu 53 normostran textu, k nimž je připojen přehled obsahu a seznam použité literatury.

Práce je členěna - včetně úvodního výkladu a závěrečného shrnutí - do 7 kapitol, v nichž diplomant nejprve popisuje pojem základních práv a svobod v ČR (kapitola 2.), poté hlavní část věnuje právní úpravě svobody svědomí a náboženského vyznání v ČR z hlediska vnitrostátního i mezinárodního práva (kapitoly 3. až 5.), a nakonec připojuje kapitolu o Smlouvě mezi ČR a Svatým stolicem (kapitola 6.).

Práce přináší standardní popis všech ústavních aspektů svobod zakotvených v čl. 15 a 16 Listiny (kapitola 4.), který se věnuje též výkladu zákonných a podzákonných předpisů týkajících se náboženské svobody u nás. Diplomant přitom používá i relevantní judikaturu Ústavního soudu a opírá se o názory nauky (průběžně odkazuje v poznámkách pod čarou).

Zmiňuje se již také o návrhu skupiny senátorů z ledna t. r., jímž žádají po Ústavním soudu zrušení zákona č. 495/2005 Sb., event. alespoň některých jeho ustanovení, kterým byl naposledy novelizován zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech (str. 17). Jde o novelu, která byla reakcí právě na předchozí nález Ústavního soudu (č. 4/2003 Sb.) a již proto by si zasloužila v práci podrobnější samostatnou pozornost, stejně jako návrh na její zrušení. Doporučuji proto, aby diplomant u ústní obhajoby zhodnotil, nakolik zákonodárce vyhověl intencím nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 4/2003 Sb., resp. nakolik je oprávněný nový návrh k Ústavnímu soudu, který opětovně namítá protiústavnost. Rozdílné názory na tuto novelu zákona byly i mezi bývalým a současným ministrem kultury.

Jinak se v práci nachází několik pozoruhodných kritických připomínek k ústavnosti jiných platných zákonů v této oblasti. Např. v zákoně č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, považuje diplomant za protiústavní ustanovení § 21 odst. 1, podle něhož na občana odmítnuvšího vykonávat mimořádnou službu dopadá pracovní povinnost „zejména v oborech práce, které jsou nevyhnutelné k zabezpečení ozbrojených sil“. Poukazuje na to, že takový občan se nechce ani „civilními“ činnostmi (kupř. jako kuchař) podílet na chodu armády (str. 28). Ústavně konformní by bylo zařazení takového občana zcela mimo ozbrojené síly do sektorů, v nichž primárně zajišťuje potřeby civilního obyvatelstva.

Zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů, diplomant nazírá jako předpis odporující čl. 2 odst. 1 Listiny, z něhož dovozuje, že stát „nemůže být povinován k aktivnímu napomáhání činnosti jednotlivých církví a náboženských společností“. Připomíná, že smyslem zákona bylo v době jeho přijetí ekonomické připoutání církví ke státu, což za podmínek jejich postavení ve světle Listiny již možné není. Dovojuje proto závěr, že zákon měl pozbýt účinnosti podle § 6 odst. 1 ústavního zákona č. 23/1991 Sb. k 1. lednu 1992 (správně: k 31. 12. 1991) – str. 38.

Část práce věnovaná Poslaneckou sněmovnou zamítnuté Smlouvě mezi ČR a Svatým stolicem je zcela vhodně zařazena, neboť návrhy na její nové parlamentní projednávání na sebe - soudě dle různých prohlášení některých ministrů - jistě nedají dlouho čekat. Výhrady, které k této smlouvě snesla před třemi lety odborná kritika, z nichž některé zmiňuje i diplomant, však neztratily nic ze své aktuálnosti

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje formální požadavky kladené na práce tohoto druhu. Po stránce obsahové v ní diplomant prokázal nejen velmi dobrou orientaci v problematice, ale též snahu po samostatném přístupu k řešení právních otázek. Diplomovou práci **d o p o r u č u j i k ústní obhajobě.**

V Praze, 15. května 2006